

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 6: Ad M. Vipsanium Agrippam

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A CUI FLAVAM RELIGAS COMAM] vel cuius comam religas: vel cui, ut placeas, comam religastuam.

SIMPLEX MUNDITIIS?] simpliciter culta atque ornata? non admodum exquisito, neque sumtuoso corporis cultu adhibito?

HEU QUOTIES] tale est illud Ode xv. epod. *Heu translato alio marebis amores.*

ET ASPERA NIGRIS ÆVORA VENTIS.] tralatio perpetua est, ducta à mari vi ventorum agitato & concitato. Significat, hūc adolefcētē, qui nūc Pyrrha vitur facillima ac liberalissima, valde miraturū, cum illius leuitatē, mobilitatem, fœuitiam, perfidiā cognouerit. hi enim sunt vēti, hæ tempestates, hæc denique naufragia, in quibus assiduè miseri versantur amatores.

NIGRIS VENTIS] cur nigris ventis? an quia tempestates, quæ à ventis excitantur, nigræ sunt? iccirco tempestatibus, & hiemi nigra pecus immolatur. Virgil. lib. 3. *Æneid. Nigram hiemi pecudem, &c.* & lib. 5. *Treis Eryci vitulos, & tempestatibus agnam.* an quia Eurus pluuias excitat: cælum autem imbribus, & nubibus nigrescit? Itaq; B infra Oda 10. epod. Eorum, nigrum appellauit.

Niger rudenteis Eurus inuerso mari &c. an quia nigra omnia, deformia, & iniucunda sunt? epist. ad Pison. *ut turpiter atrum Desinat in piscem, &c.* tempestates autem turbulentæ, & minus serenæ, fœdæ & informes dicuntur. Virg. Georg. 1. *Et fœdam glomerant tempestatem imbribus atris.* Horat. Od. x. lib. 2. *informeis hiemes reducit Iupiter.* Sic autem Eorum, nigrum appellat Oda x. epod. *Niger rudenteis Eurus inuerso mari, Fractosq; remos differat.*

INSOLENS] id est, insuetus, qui tales in Pyrrha mores non sit expertus. sic dicimus insolens belli, iniuriæ, &c. Cæsar lib. 2. de bello ciuili, *Erat in oppido multitudo insolens belli diuturnitate otij.* M. Tull. 1. de orat. ad Q. Frat. *ea requiruntur à me, quorum sim insolens, atque ignarus.* Sallust. in Procæmio hist. Cat. *qua tametsi animus aspernabatur, insolens malarum artium.* aliter Od. huius lib. xvi. exercitum insolentem appellat. & Od. 111. lib. 2. Achillem insolentem. & Od. xvi. epod. equitem insolentem.

TE FRUITUR CREDVLVS AVREA.] te experitur admodum paratam, promptam, ac liberalem: non asperam, non duram, neque fœuam, neque ferream. Auream autem vel pulchram accipe & formosam: vel optatam, caram, amabilem. Quid enim auro carius aut amabilius est? Eadem ferè ratione mediocritatem auream dixit Od. x. lib. 2. significans nihil esse mediocritate melius, nihil optabilius, nihil amabilius.

QVI SEMPER VACVAM] id est, qui sperat te vnico semper amatore fore contentam, nullisque aliis gratificaturam.

NESCIVS AVRÆ FALLACIS] nescius, atq; ignarus amoris muliebris, qui quouis vēto mobilior, incertior, ac fallacior est. permāsit autē in tralatione, ut videatur à *deum* ab illo loco, *Heu quoties fidem Mutatōsq; deos, &c.* vsq; ad extremum.

MISERI QUIBVS] miseri sunt ij, quibus places, & quibus videris amabilis. intentata, id

est, non spectata, in experta, non perspecta, neque vsu cognita. vitur hoc nomine lib. de arte poet. *Nil intentatum nostri liquere poeta.*

ME TABVLA SACER] qui naufragium fecerant, solebant naufragij sui casum in tabula pingendum curare, eamque tabulam è pariete templi suspensam, vnà cum vestimentis, in quibus fuerant seruati, Neptuno consecrare. quod idem & hodie fieri solet, præterquàm, quod hic honos vel Diuæ Mariæ, vel alicui alij Diuo habetur. Significat igitur se, amores expertum esse non admodum latos, neque dulcis, neque secundos: atque in eis naufragium aliquando fecisse, cum Pyrrham amaret fœq; ab ea mutuo amari crederet. Nunc autem posteaquàm eius inconstantiam, leuitatēq; perspexerit, & cognouerit: se iterum ad eundem scopulum suam nauim non appulsurum, id est, non amplius in eius amore mutuo spem habiturum. M. Tullius ad illum naufragorum morem alludens, sic ad Attic. scribit lib. 4. *hæc enim me vna ex hoc naufragio tabula delectat.* VVIDA] secutus sum aliquot lib. scriptos, qui ita habent, non ut vulgati, *humida:* in his Vatic. vnum, Vrf. Tornef.

POTENTI VESTIMENTA MARIS DEO.] E ordo est, Deo potenti maris, id est, imperium maris obtinenti, nempe Neptuno.

AD M. VIPSANIVM
Agrippam. Ode 6.

Bella ab eo gesta, à Vario cantatum iri: se conuiuui tantum, & amoribus describendis aptum esse.

SCRIBERIS Vario fortis, & hostiū
Victor, Meonij carminis alite,

Quam rem cumq; ferox nauibus, aut
Miles te duce gesserit. (equis

Nos, Agrippa, neq; hæc dicere, nec gra-
Pelidæ stomachū cedere nescij, (uem

Nec cursus duplicis per mare Vlyssæi
Nec fœuam Pelopis domum

Conamur, tenues grandia: dum pudor,
Imbellisque lyræ musa potens vetat

Laudes egregij Cæsaris, & tuas
Culpa deterere ingeni

Quis Martem tunica tectum adamantina
Dignè scripserit? aut puluere Troico

Nigrum Merionen? aut ope Palladis
Tydiden superis parem?

Nos conuiuia, nos prælia virginum
Sectis in iuuenes vnguibus acrium

Cantamus vacui, siue quod vrimur,
Non præter solitum leues.

A SCRIBERIS VARIO] id est, Scribēris à Vario. Atq; ita explicat Seruius, hūc locum proferēs ad illum Virg. versū, Georg. 3. *Cui non dicitur Hylas puer?* profert eundem Æn. 1. ibi, *neq; cernitur ulli,* aitq; utrobique esse gen^o loquēdi grēcū, vt, *Scriberis Vario* (inquit) id est, *Scribet te Varius*, de quo genere alibi dicem⁹. Varius poēta (inquit Hor.) res abs te fortissimē gestas, tuasq; victorias Heroico carmine persequetur, & immortalitati commendabit. Commemorat hunc Varium multis locis Horat. vt epist. ad August. lib. 2. *Dilecti tibi Virgilius, Variusque poēta.* & Saty. vi. lib. 1. *optimus olim Virgilius, post hunc Varius dixere, quid essem.* & 1x. *non Viscum pluris amicum, Non Varium facies.* & in epist. ad Pisones de Arte poēt. *quid autē Caelio, Plantioq; dabit Romanus, ademptum Virgilio, Varioque?* Virg. Varium nusquam, quod sciam, commemorat, Varum aliquot locis. falluntur autem qui in illis locis legendum putant Varum, quamuis nonnulli codices antiqui ita scriptum habeant. Iam de Agrippa sic Paternus: *M. Agrippa, virtute nobilissimus labore, vigilia, periculo inuictus, parendique, sed vni, scientissimus: alius sanē imperandi cupidus, & per omnia extra dilationes positus, consultisque facta coniungens.* Vipianum autem nomē addidimus ex libro Rainuntij Fares. Card.

MÆONII CARMINIS ALITE] sic omnes quidem habent libri, sed Io. Passeratius legendū existimat *aliti*, neque probat vulgatam interpretationem, seu explicationem huius loci, *alite Meonij carminis*, auspiciis Homerici carminis, seu granditate, & maiestate, seu celeritate Heroici & Homerici carminis. ipse sic explicat, *Scribēris Vario aliti Meonij carm.* &c. id est, scribēris à Vario, auctore Meonij carminis, hoc est poeta Heroico, seu poeta res gestas canente Homérico carmine, seu cantu prædito planè Mæonio, & Homérico. Ego de hac interpretatione nihil pronunciare auctum, nisi quod est ingeniosa & acuta, & valdè probabilis. neq; me mouet omnium librorum consensus in voce *alite*, facilis enim mutatio fuit i, in e, facilisq; calamilapsus. Quin poēta autem vilitatissimè dicantur aues, seu alites, nemini dubium erit mediocriter in his literis versato. Theocrit.

C *είδ. ζ. Καί μοισάν ὄρνιθες, ὅθι ποτὶ χῆον αἰοῖδον Ἀντία κοκκύζοντες ἐπέσσια μολοῦσιν,* id est, & Musarum aues omnes, quæ aduersus Chium cantorem garrientes frustra laborant. Quod si quis receptam scripturam tueri malet *alite*, putauerim per Meonii carminis alitem significari maiestatem, granditatem, altitudinem, elationem Homerici carminis: vel si quis, probet magis, celeritatem, & pedes concitatos & rapidos Homerici carminis. Gulielm. Canterus autem lib. 5. nouarum lectionum, cap. 12. alitem Meonii carminis interpretatur penam & stilum Homerici carminis, quemadmodum (inquit ille) Propertius dixit contra *felicitibus pennis*, pro *felicitibus auib.* Iudicent eruditi. Mihi durum videtur loquendi genus, *scribere penna Homerici, aut Virgiliani carminis.* Vilitatē enim dicitur penna Homeri, Virgilij &c. placet igitur mihi magis Passeratij coniectura. **NEC GRAVEM PELIDÆ STOMACHVM]** nec iram Achillis

implacabilem, id est, μῆνιν, quæ est argumentum Iliadis.

CEDERE NESCII.] nam ne Diis quidem cedit in acie. non longè abieris. Apollini, qui Hectorē feruarat, atque è manibus ipsius cruentis eripuerat, minatur supplicium, si sibi vlciscendī potestas detur. sic enim Achilles Apollini *Ιλιάδ. χ. ἢ σ' ἀν' ἰσάμην, εἰ μοι δὴν αὖτις γεπαρήν.* Iam Agamemnonem in iurgio interfecisset, nisi à Pallade prohibitus, ac repressus esset *Ιλιάδ. α.* Homerus deniq; eum ἀπερχοῖν nominat quodam loco. Cum idem Aiacem & Vlyssē, & vnà cum eis Phœnicem legatos ad eum misisset vt eum placarent, redierunt re infecta.

NEC CVRSVS] nec errores Vlyssis, navigationes longas, vagas, incertas, & periculosas, quas Homerus in Odyss. persequitur.

DVPLICIS] sic habent codices Donati, Farni, & vnus Vatic. Est autem coniungendum nomen duplicis cum voce Vlyssē, vt duplicem Vlyssē intelligamus subdolum, versutum, aliud loquentem, aliud sentientem, & (vt Græci dicunt) διπλοῦ. sic in epigramm. Græcis *Μισῶ τ' ἀνδρα, πὸν διπλὸν πεφυκότα, Χρηστὸν λόγῳ, πολέμιον δὲ τοῖς τροπῶσι.* id est Odi hominem duplicem natura,

verbis probum, & liberalem: moribus inimicum ac malignum. & Eurip. in Rhese. *φιλόλεγον τ' ἀληθέσαι, κ' ἑ διπλὸς πέφυκ' ἀνθρ.* & ita cum Mureto Catulli locum illum intelligo, ad Manlium. *Nam mihi, quam dederit duplex Amathuntia curam, Scitis, & in quo me torruerit genere.* sic autem secundum versum Turnebus emendauit, cum in vulgatis omnibus legatur *corruerit* sed vt redeam ad Vlyssē, epitheta Vlyssis apud Homerum huic, quod ei ascribit Horatius, consentanea, sunt hæc, *πολύτροπος, πολύμητις, ἑχέφρων, ποικιλομήτις, δόλων ἄτης, δολοφρονέων.* Iam quod ille *ὄδυσο. ζ.* ait se æquē atque Orci portas eum odisse, qui paupertate coactus homines insidiosa oratione inducat ac fallat, (sic enim loquitur *ΕΧθρὸς γάρ μοι κείνος ὁμῶς Αἰδέο πύλησι τίνεται, ὅς περὶ εἶχον ἀπατήλια βάθει*) respondeo Vlyssē in eo ipso, quod de se falsò prædicat, sui similem esse, id est, duplicem, fallacem, ac mendacem. Achilles autem *Ιλιάδ. ι.* verè, suoque ingenio conuenienter ait se morte acerbius eum odisse, qui aliud loquatur, aliud in animo clausum, & tectū habeat. *ΕΧθρὸς γάρ μοι κείνος ὁμῶς Αἰδέο πύλησι, ὅσ' ἕπερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσὶν ἄλλο δὲ εἴπω.* Priscianus tamen lib. 6. vbi hunc versum producit, legit duplices, nisi exemplaria sunt mendosa. Præterea doctissimi quidam viri, in his Germanus Valens Pimpuntius existimat, lectionem vulgatam ferri posse, vt per cursus duplicis intelligamus navigationem ad urbem Troiam, & inde laboriosum, & multis erroribus implicatum in patriam reditum, quem Græci vnq; verbo *διαυλον* nominant. Nam *διαυλος* non solum in stadio locum habet, verum etiam ad cursum marinum transfertur: vt Euripid. in Hecuba. *πολλοῖς διαυλοῖς κυμάτων φορούμενος:* id est, multis fluctuum amfractibus agitatus, sic iidem Græci dicunt *ἀμφοτέρω πλοῦ, & ἐπὶ πλοῦ, & κατὰ πλοῦ καὶ ἀνά πλοῦ,* inquit ille.

NEC SÆVAM PÉLOPIS DOMVM] Notæ sunt

A sunt omnibus Atrei, & Thyestæ, Pelopidatum tragedia: notum etiam est Pelopa à Tantalopatrem primùm in frustra dissectum, atque in lebetem coniectum esse: deinde Diis epulantibus appositum, denique notum est Atreum & Agamemnonem ab Ægypto, & Clytemnestra occisos esse, Clytemnestram ab Oreste filio. non immeritò igitur Pelopis domus ab Horatio fœua nominatur, id est, iracunda, aspera, horribilis, χαλεπή.

TENVES GRANDIA] nos, qui tenues, & humiles scriptores sumus, non conamur illa dicere, quæ sunt grandia, nostrisque viribus superiora, ac maiora. esset enim noster omnis inanis & irritus conatus.

DVM PVDOR, IMBELLIS QVE] dum pudor, & lyra nostra ad res bellicas scribendas inepta, utpote quæ res imbelleis tantùm, leucisque & amatorias scribere & possit, & soleat, ventant me tuas, & Cæsaris laudes attingere, ne, cum eas velim amplificare, ornare, atque illustrare, mei ingenij culpa imminuam, extenuem, obscurem. Oportet enim (vt ait Pindarus) *πρὸς φορον ἔργον κόμπῃν ἐπιναί.*

IMBELLIS QVE LYRÆ MUSA POTENS] id est, Musa, cuius in potestate sita est imbellis lyra, quæ domina est Musæ non bellicosa, sed imbellis, *lyra potens* dictum, vt supra, *potens Cypri.*

CVLPA DETERERE INGENI.] imminuere ingenij mei culpa. tralatio ducta est à ferro, vel are, vel simili metallo, quod limando deteritur, atque extenuatur. sic Od. I II. lib. 3. *desine peruicax Referre sermones Deorum, & Magna modis tenuare paruis.* Tale argumentum est Odæ XII. lib. 2. *Nolis longa fœra bella Numantia, &c.*

TVNICA TECTVM ADAMANTINA] id est, armis adamante solidioribus tectum. χαλκοχίτωνα. expressit enim epitheton Homericum,

AVT PVLVERE TROÏCO NIGRV M] id est, qui prælij tempore semper inter medios hosteis versabatur, neque vulnera extimescebat. Extat autem luculentum Idomenei de Merionæ virtute testimonium *ιλιάδ. γ.* hūc enim ille (vt alia prætermittam) dicit nunquam vulnerari in cervicibus, aut à tergo solere: sed semper in aduerso pectore, aut ventre. & ibidem dicitur ab Homero *θεῶν ἀτάλαντος Ἀρήν.* Erat autem Meriones Idomenei comes, atque amicus. *ιλιάδ. ρ. καὶ ὀπίσσω Ἰδομενεὸς Μηριόνης ἀτάλαντος Ἐνναλίω ἀνδρὶ φόντη. & ιλιάδ. λ. Μηριόνης θεράπων Ἀγαπήνορος Ἰδομενεὸς.* de hoc autem loquendi genere, *niger puluere, & puluere sordidus,* dicemus plura ad Od. xv. huius libri.

AVT OPE PALLADIS] Multis locis apud Homerum Pallas Diomedem præstò est, opitulatur, consulit, ac pæne dicam, inseruit: exempli causa *ιλιάδ. ε.* in principio *Ἐνθ' αὖ Τυδείδῃ Διομήδῃ Πάλλας Ἀθήνη Δάκε μένος κινέσσης, ἢ ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν Ἀργείοισι γένοιτο, ἰδέ κλέος ἑσθλὸν ἄροιτο.* Ipse etiam Pindarus. *Νεμ. εἰδ. ι.* ait Diomedem à Pallade Deum immortalem esse factum. *Διομήδεα δ' ἀμβροτον ζανθὰ ποτὶ Τλαυκῶπις ἔθηκε θεόν.*

SVPERIS PAREM] Homer. eodem lib. de Diomede *Δαίμῳ ἴσος* aut igitur expressit epitheta Homericæ *θεοεικέλον, θεοῖς ἀτάλαντον, θεοῖς ἐγαλίγμιον,* aut rem ipsam spectavit, propterea quòd Diomedes Venerem, atque adeò Martem ipsum vulneravit, Pandarum interfecit, equos Æneæ cepit, arma aurea à Glauco accepit, Idæo Troiæ præconi solus reclamauit, fulminibus restitit, fugit omnium postremus, prælium redintegravit primus. Hæc Eustatius libro decimo Iliad.

NOS CONVIVIA, NOS PROELIA] profitetur Horatius se has res leuiore scribere posse, non illas Heroicas, & tragicas. non dissimile est illud Anacreontis. *Θέλω λέγειν Ἀτρείδας, Θέλω δὲ Κάδμῳ ἀδειν, Ἀβάρβιτος δὲ Χαρδαῖς Ἐρωτα μᾶνον ἠχεῖ.* &c. id est, Volo referre Atridas, Volo referre Cadmum: Sed barbitus mihi vnum Chordis resonat amorem. sic & noster Horat. Ode xv. lib. 4. ait se prælia, & urbium expugnationes canere conantem ab Apolline esse reuocatum. *Phœbus volentem prælia me loqui, Victas & urbeis, increpuit Lyra, Ne parua Tyrrhenum per aquor, Vela darem.*

SECTIS IN IUVENES VNGVIBVS ACRIVM] iuuenum & puellarum pugnarò est cruenta, cum necha acutis admodum vnguibus pugnent, immò verò eos studiosè præfacent, ne aduersarios lædant: nec illi eas ferro petant, sed iis armis vtantur, quæ puellis non mortiferum, sed optabile & iucundum vulnus infligunt. Ita igitur acres sunt virgines in iuuenes, vt tamen vnguibus suos sectos habeant.

CANTAMVS VACVI, SIVE] abest alterum, siue, vt annotauimus supra ad Oden I II. *Maior tollere, seu ponere vult freta.* cantamus igitur prælia virginum. siue quòd otio abundamus, siue quòd ipsi amore vrimur nostro more. nobis enim vsitatum est amare. quidam libri sic habent: *siue quid vrimur.* quam scripturam si quis probabit, eius hæc erit sententia. siue vacui, id est, otio abundantes: siue quid, id est, aliqua ex parte vrimur, nostro more leues. quid, *π, κατὰ π* sed superiorem scripturam plures libri confirmant, & ego eam magis probo: vt intelligamus in nomine *vacui,* subesse causam, hoc modo, Cantamus, quia vacui sumus: siue quòd, &c.

AD MVNATIVM PLAN- cum consularem. Ode. 7.

Alias aliis: sibi Tiburtinam regionem placere. Cohortatio ad voluptates.

L Audabunt alij claram Rhodon, aut Mytilenen, Aut Ephesum, bimarise Corinthi Mænia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos

Insigneis